

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

W NIEPUBLICZNYM ZESPOLE SZKOLNO- PRZEDSZKOLNYM W SOŁONCE

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników placówki jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Pracownik placówki traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownik placówki, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych danej placówki oraz swoich kompetencji.

Wprowadzenie

Istotnym zadaniem szkoły jest stworzenie warunków do skutecznej pomocy dzieciom i młodzieży w trudnych sytuacjach oraz warunków do lepszego zabezpieczenia ich praw.

Standardy Ochrony Małoletnich (SOM) przed krzywdzeniem zostają wprowadzone w celu zabezpieczenia dzieci przed wszelkimi formami krzywdzenia, zaniedbania, wykorzystania czy przemocy.

Pomagają tworzyć bezpieczne i przyjazne środowisko w szkole, jak również dbać o godność oraz dobro fizyczne i psychiczne dzieci i młodzieży.

Są zbiorem zasad i procedur, z których można skorzystać w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa lub przypuszczenie, że takie sytuacje zagrażają małoletnim. Określają sposoby postępowania w sytuacjach, w których zachodzi podejrzenie krzywdzenia dzieci. Zabezpieczają również małoletnich przed krzywdzeniem i jego skutkami.

Cały personel placówki oraz osoby współpracujące ze szkołą znają treść dokumentu i stosują go w praktyce, zgodnie ze swoimi kompetencjami, obowiązującym prawem oraz przepisami wewnętrznymi szkoły.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm. oraz z 2023 r., poz. 289 i 535);

Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 marca 2024 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, Dz. U. z 2024 r., poz. 560);

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870);

Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.);

Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1781);

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L. z 2016 r., Nr 119, str. 1 z późn. zm.);

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2023 r., poz. 1610 z późn. zm.);

Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1359);

Ustawa z dnia 28.07.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r., poz. 1606);

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 1550 z późn. zm.);

Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2022 r., poz. 1700 z późn. zm.);

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 37);

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r., poz. 17);

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r., poz. 984 z późn. zm.);

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 900);

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169).

Zawartość Standardów Ochrony Małoletnich

w Niepublicznym Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Sołonce:

Rozdział I	STRONA
Objaśnienie terminów	4
Rozdział II Rozpoznanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich	7
Rozdział III Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu	12
Rozdział IV Zasady bezpiecznych relacji personel – uczeń	13
Rozdział V Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich	16
Rozdział VI Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia małoletniego	17
§10 Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez pracownika szkoły	19
§ 11 Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w Szkole przez rówieśników	20
§ 12 Procedura postępowania w przypadku ujawnienia cyberprzemocy i stalkingu	21
§ 13 Procedura postępowania wobec ucznia w przypadku zachowań agresywnych	23
§ 14 Procedura postępowania wobec uczniów niepełnosprawnych oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	24
Rozdział VII Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych małoletniego	25
Rozdział VIII Zasady dostępu uczniów do Internetu	26
Rozdział IX Monitoring stosowania Standardów Ochrony Małoletnich	27
Rozdział X Przepisy Końcowe	28
Rozdział XI Wykaz załączników	29
Załącznik nr 1 – Wzór – Karta interwencji	30
Załącznik nr 2 – Wzór – Ankieta Monitoringu standardów	32
Załącznik nr 3 – Wzór – Oświadczenie o niekaralności i zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich	33
Załącznik nr 4.1 oraz 4.2 – Notatka służbowa	34, 35
Załącznik nr 5 – Wykaz telefonów i adresów służb pomocowych	36
Załącznik nr 6 – Procedura „Niebieskie Karty”	37

Rozdział I

Objaśnienie terminów

1. **Dyrektorem Szkoły** jest osoba pełniąca funkcję Dyrektora w Niepublicznym Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Sołonce.
2. **Personelem, Pracownikiem** placówki jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, a także wolontariusz i stażysta.
3. **Osoby współpracujące** ze szkołą to pracownicy firm i instytucji wspierających szkołę.
4. **Dzieckiem/ Uczniem** jest osoba uczęszczająca do Niepublicznego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Sołonce, przyjęta w toku postępowania rekrutacyjnego, po dopełnieniu wszelkich niezbędnych formalności przez rodziców.
5. **Małoletnim** jest każda osoba do ukończenia 18-go roku życia.
6. **Opiekunem dziecka** jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również opiekun sprawujący pieczę zastępczą nad dzieckiem oraz osoba uprawniona do reprezentowania dziecka, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy lub inna osoba uprawniona do reprezentacji na podstawie przepisów szczegółowych lub orzeczenia sądu.
7. **Zgoda rodzica** dziecka oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
8. **Osoba odpowiedzialna za monitoring bezpieczeństwa sieci komputerowej** to wyznaczony przez kierownictwo placówki pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z internetu przez dzieci na terenie placówki oraz nad bezpieczeństwem dzieci w internecie.
9. Osoba odpowiedzialna za Standardy Ochrony Małoletnich (**koordynator SOM**) przed krzywdzeniem to wyznaczony przez kierownictwo Niepublicznego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Sołonce pracownik koordynujący/ sprawujący nadzór nad ich realizacją w placówce.
10. **Osoba odpowiedzialna za monitoring stosowania Standardów Ochrony Małoletnich i przyjmowanie zgłoszeń** to wyznaczony przez kierownictwo placówki pracownik odpowiedzialny za przyjmowanie zgłoszeń i sporządzanie notatek służbowych ze zdarzenia oraz spełniający zadania określone w § 18.
11. **Zespół interwencyjny** to zespół powołany przez Dyrektora Szkoły w skomplikowanych przypadkach, którego celem jest wypracowanie rozwiązania mającego na celu szeroko rozumianą pomoc małoletniemu. W skład zespołu wchodzi: dyrektor i /lub w-ce dyrektor, osoba odpowiedzialna w placówce za SOM (pedagog szkolny), psycholog, nauczyciele małoletniego, wychowawcy, pracownicy mający wiedzę o dziecku.
12. **Dane osobowe** dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.
13. Przez **krzywdzenie dziecka** należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na jego szkodę przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika szkoły, lub zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbanie.

Krzywdzeniem dziecka jest każde zamierzone i niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój.

Formy krzywdzenia:

Zaniedbanie to niezapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju dziecka w sferze zdrowotnej, edukacyjnej i emocjonalnej, odpowiedniego odżywiania, schronienia i bezpieczeństwa, w ramach środków dostępnych rodzicom lub opiekunom, i w następstwie powodujące lub mogące powodować uszczerbek na zdrowiu dziecka lub zaburzenie rozwoju psychicznego, moralnego lub społecznego. Nikt w rodzinie nie sprawia, by dziecko czuło się ważne, wyjątkowe i kochane, nie troszczy się o nie ani go nie wspiera. Rodzic/ opiekun nie opiekuje się dzieckiem, nie interesuje się jego zdrowiem, odżywianiem, warunkami bytowymi, zaniedbuje jego higienę, opiekę medyczną i edukację, pozostawia je bez właściwej opieki, nie przytula dziecka.

Przemoc psychiczna to wszelkie szkodliwe zachowania dorosłych wobec dziecka, obejmujące zarówno działania, jak i zaniechania, które wpływają źle na jego samoocenę, poczucie bezpieczeństwa i utrudniają jego prawidłowy rozwój. Może ona przybierać formy emocjonalnej niedostępności opiekuna, nierealistycznych oczekiwań wobec dziecka, przekraczających jego możliwości, wrogości, obwiniania i odrzucania dziecka, nieodpowiedniej socjalizacji, demoralizacji. Będzie to przemoc werbalna np. obrażanie, wyzywanie, poniżanie, ośmieszanie, szantażowanie, stałe krytykowanie, ignorowanie potrzeb lub uczuć, co powoduje, że dziecko czuje się nieznaczące i nieważne, brak szacunku dla granic i autonomii dziecka, grożenie użyciem przemocy fizycznej wobec dziecka, angażowanie dziecka w konflikty między rodzicami (manipulowanie dzieckiem, aby stawało po określonej stronie konfliktu między dorosłymi, czynienie z dziecka świadka przemocy wobec innych osób. Przemoc psychiczna nie zawsze łączy się z przemocą fizyczną. Przemocą psychiczną będzie pozbawienie dziecka wsparcia, w tym dostępności osoby znaczącej, która umożliwiłaby mu rozwój kompetencji emocjonalnych i społecznych adekwatnych do jego indywidualnych możliwości i kontekstu społecznego, w którym żyje.

Przemoc fizyczna to każde zachowanie, które powoduje ból i może prowadzić do powstania urazów na ciele dziecka. Może przybrać formę: popychania, szarpania, klapsów i bicia, szczypania, kopania, rzucania przedmiotami w dziecko, policzkowania, ciągnięcia za włosy, duszenia, przypalania papierosem, polewania żrącymi substancjami, krępowania ruchów, zmuszania do jedzenia. Zawsze łączy się z przemocą psychiczną.

Przemoc seksualna to angażowanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć, do której nie dojrzało rozwojowo i na którą nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób, która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajami danego społeczeństwa. Obejmuje zachowania związane z bezpośrednim dotykiem (dotykanie dziecka, współżycie z nim, zmuszanie do dotyku sprawcy w sposób seksualny, jak i bezdotykowe (pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie).

Przemoc rówieśnicza (*bullying, agresja rówieśnicza*) to zjawisko, w którym jedno dziecko lub grupa dzieci wykorzystuje swoje wpływy (np. ze względu na siłę fizyczną, wiek, liczebność), aby szkodzić innemu dziecku. Przybiera ona często formę dręczenia fizycznego (np. bicie, niszczenie własności, popychanie, szarpanie, rzucanie w dziecko, przytrzymywanie), werbalnego (np. przezywanie, obrażanie, ironia, złośliwość), relacyjnego (wykluczenie z grupy, niezapraszanie do wspólnych aktywności), przywłaszczenia i niszczenia rzeczy. Przemoc ta charakteryzuje się powtarzalnością (regularnością), nierównowagą sił, intencjonalnością (zamiar skrzywdzenia drugiej osoby) oraz pasywnym lub aktywnym udziałem świadków (najczęściej klasy).

Cyberprzemoc to przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych (nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub publikowanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś

wbrew jego woli, hejt w komentarzach, banowanie z grup, portali, m. in. Messenger, Facebook, WhatsApp, e-mail, sms itp.).

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej,

w szczególności:

- a. narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia
- b. naruszające ich godność nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną,
- c. powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące u tej osoby cierpienie i krzywdę,
- d. ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e. istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Rozdział II

§ 1

Rozpoznanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

Pracownicy Szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywania obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich takich jak:

- wyraźna zmiana w zachowaniu dziecka – wycofanie, zubożenie lub nadmierne pobudzenie, problemy w regulacji emocji, które trudno wyjaśnić stanem zdrowia czy okolicznościami,
- dziecko zachowuje się w sposób nieadekwatny do wieku, jest zbyt infantylne lub nadmiernie dojrzałe,
- długotrwały, silny, niemożliwy do ukojenia płacz,
- opóźnienie w rozwoju fizycznym lub emocjonalnym,
- problemy ze snem, koszmary senne, lęk przed zasypianiem,
- dziecko jest często brudne, nieprzyjemnie pachnie,
- dziecko kradnie jedzenie, pieniądze itp.,
- dziecko żebrze,
- dziecko jest głodne,
- dziecko nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, rehabilitacji, okularów itp.,
- dziecko nie ma przyborów szkolnych, odzieży, butów i innych przedmiotów codziennego użytku,
- dziecko ma na ciele objawy fizyczne takie jak: pręgi na plecach, nogach i rękach, złamania, wybicia palców, pęknięcia skóry, strupy w miejscach przyczepu małżowin usznych do czaszki, krwawe wylewy do obu gałek ocznych, ślady po przypalaniu papierosem, przypominające ślady po ospie, zasinienia na ciele (szczególnie takie, kiedy jeden ślad pokrywa się z drugim, na różnym etapie gojenia, ślady na podszewkach stóp), obrażenia są w różnej fazie gojenia,
- podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp. dziecko często je zmienia,
- pojawia się niechęć przed udziałem w lekcjach wychowania fizycznego,
- dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody,
- dziecko boi się rodzica, boi się przed powrotem do domu,
- dziecko wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła,
- dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.,
- dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone, depresyjne itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza się itp.,
- dziecko osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości, opuszcza się w nauce, jest często nieobecne w szkole czy przedszkolu,

- dziecko ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet itp.),
- dziecko używa środków psychoaktywnych,
- dziecko nadmiernie szuka kontaktu z innym dorosłym (tzw. lepkość emocjonalna dziecka),
- dziecko moczy i zanieczyszcza się bezwiednie w konkretnych sytuacjach czy też na widok określonych osób (bez powodów medycznych),
- dziecko przejawia zaburzenia mowy wynikające z napięcia nerwowego,
- dziecko ucieka z domu,
- dziecko unika powrotu do domu (pozostaje w świetlicy, na boisku szkolnym),
- dziecko przejawia nadmierną czujność,
- pojawiają się częste kłamstwa,
- dziecko przejawia silny lęk przed porażką,
- dziecko ma obniżony nastrój, jest rozdrażnione, apatyczne, wycofane,
- dziecko ma nieadekwatnie niskie poczucie własnej wartości,
- dziecko przejawia zachowania buntowniczo-agresywne,
- dziecko jest opóźnione w rozwoju fizycznym, emocjonalnym, intelektualnym i społecznym (regres u dziecka może występować nawet pięć razy częściej w porównaniu z grupą dzieci, które nie są krzywdzone),
- dziecko mówi o przemocy, opowiada o sytuacjach, których doświadcza,
- dziecko, którego stopień rozwoju na to nie pozwala, szczególności dziecko poniżej 7 roku życia, pozostaje w domu bez opieki osoby dorosłej,
- dziecko zachowuje się wyraźnie odmiennie w obecności rodzica/ opiekuna oraz w towarzystwie pozostałych osób.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę na pojawiające się **sygnały, mogące świadczyć o wykorzystywaniu seksualnym** dzieci, występujące w sferze emocji i zachowania:

- powtarzające się infekcje dróg moczowych,
- trudności w chodzeniu lub siedzeniu,
- poplamione lub podarte ubrania (bez wiarygodnego wyjaśnienia),
- skarżenia się dziecka na ból, stan zapalny lub swędzenie okolic intymnych,
- ból przy oddawaniu moczu i urazy zewnętrznych narządów płciowych lub okolic odbytu,
- dziwne lub nieadekwatne do wieku zainteresowanie seksem (np. dziecko jest nadmiernie rozbudzone, dużo mówi o seksie, używa zbyt dorosłego lub wulgarnego słownictwa, wykazuje znajomość szczegółów związanych z aktywnością seksualną),
- przejawy zachowań seksualnych u dzieci przed okresem dojrzewania, np. zachowania odtwórcze, dotykanie lub proszenie o dotykanie okolic narządów płciowych,

- niechęć do przebijania się w towarzystwie innych,
- w pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu dziecka zaczynają dominować elementy/ motywy seksualne,
- lęki i fobie, nieufność, depresja, wysoki poziom niepokoju,
- niska samoocena, poczucie winy, wstyd,
- stygmatyzacja, objawy stresu pourazowego,
- koszmary senne, nawracające sny, nadmierna czujność,
- problem z akceptacją własnego ciała zachowania,
- samookaleczanie się,
- myśli lub próby samobójcze,
- niewielu przyjaciół, mniej czasu na zabawę z rówieśnikami, izolacja, deficyt umiejętności społecznych,
- zmiana nawyków związanych z jedzeniem,
- utrata kontroli nad zwieraczami: mimowolne moczenie się i zanieczyszczanie się kałem,
- dolegliwości somatyczne: bóle głowy lub brzucha, nadpobudliwość.

Oznaki wykorzystywania seksualnego dzieci są bardzo zróżnicowane. Nie ma objawów, które pozwoliłyby jednoznacznie rozpoznać przypadek wykorzystywania seksualnego dziecka. Objawy w dużej mierze zależą od dziecka.

Występowanie pojedynczego objawu nie jest dowodem na to, że dziecko doświadcza krzywdzenia, jednak zawsze warto to zweryfikować. Jeśli jednak symptom powtarza się bądź występuje kilka objawów jednocześnie, prawdopodobieństwo, że dziecko jest krzywdzone wzrasta. Podejrzanie, że dziecko doświadcza przemocy jest szczególnie uzasadnione, gdy objawom towarzyszą określone zachowania rodziców:

- rodzic ignoruje urazy fizyczne u dziecka lub przypisuje odpowiedzialność za ich powstanie osobie trzeciej lub podaje przyczyny powstania urazów niespójne z objawem,
- rodzic odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka,
- rodzic mówi o dziecku w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża i strofuje dziecko (np.: używając wulgaryzmów, obraźliwych określeń)
- rodzic poddaje dziecko surowej dyscyplinie, jest nadopiekuńczy, zbyt pobłażliwy lub odrzuca dziecko,
- rodzic wykazuje brak (lub nadmiar) zainteresowania stanem zdrowia dziecka,
- nie reaguje na płacz dziecka, nie okazuje emocji podczas opowiadania o dziecku,
- jest emocjonalnie niedostępny, nie reaguje na obecność dziecka,
- rodzic często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa dziecko,
- rodzic jest apatyczny, pogrążony w depresji,

- rodzic zachowuje się agresywnie,
- rodzic ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np.: reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie,
- rodzic nie ma świadomości lub neguje potrzeby dziecka,
- ma negatywne lub wrogie nastawienie do dziecka, odrzuca je lub robi z niego kozła ofiarnego,
- ma niewłaściwe rozwojowo oczekiwania lub interakcje z dzieckiem (wysokie wymagania wobec obowiązku szkolnego, brak akceptacji błędów),
- stosuje groźby, kary fizyczne,
- rodzic faworyzuje jedno z rodzeństwa,
- rodzic przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym z dzieckiem,
- rodzic nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających,
- nie zapewnia odpowiedniej socjalizacji dziecka (nie dostarcza odpowiedniej stymulacji lub edukacji),
- przejawia nadopiekuńczość wobec dziecka, izoluje je od rówieśników, kontroluje każdą jego aktywność.

Zwracając uwagę na symptomy występujące u dziecka z chorobą przewlekłą, należy skupić się na trudnościach, jakie niesie ze sobą choroba, z którą zmagają się dziecko. Należy zaznaczyć, że dziecko to odczuwa zmiany w samopoczuciu oraz boryka się z zarówno z własnym odbiorem sytuacji, jak i reakcją innych osób. Rozpoznanie przemocy stosowanej wobec dziecka z przewlekłą niepełnosprawnością lub chorobą przewlekłą jest zadaniem skomplikowanym, i to z wielu powodów:

- W wielu sytuacjach świadkowie ze względów środowiskowych, mogą mieć kłopot z dostępem do dziecka, a rodzice, jeśli nawet stosują przemoc wobec niego, nadal pozostają najważniejszymi i często jedynymi opiekunami.
- Rozpoznanie śladów bywa skomplikowane na skutek trudności w ustaleniu ich pochodzenia.
- Niektóre zaburzenia psychiczne i choroby somatyczne mogą dawać podobne objawy, dlatego też mogą stanowić trudność w rozpoznaniu symptomów doświadczania przemocy przez dziecko z niepełnosprawnością lub chorobą.
- Uczeń niepełnosprawny lub chory przewlekłe czasami posiadają specyficzne ograniczenia w komunikacji z drugim człowiekiem, w praktyce powodujące utrudnienie lub uniemożliwienie zrozumienia ich wypowiedzi czy myśli. W takich sytuacjach należy używać dostosowanych do stopnia niepełnosprawności dziecka metod porozumiewania się, np. wspomagających i alternatywnych metod komunikacji AAC.

WAŻNE!

- Powyżej wskazane objawy muszą wzbudzić czujność i podejrzenie, że dziecko może być krzywdzone i potrzebuje naszej pomocy. Powinny one być również powodem do zebrania pełnego wywiadu o sytuacji rodzinnej i ewentualnego podjęcia stosownych kroków.
- Dziecko, mówiąc o przemoc, nie podaje wszystkich informacji o swoich przeżyciach. Często nie mówi albo boi się mówić, nie mówi o swoich uczuciach, zaprzecza swoim emocjom, nie ma do nich dostępu. Do momentu ujawnienia przemoc, małe dziecko dźwiga ciężar emocjonalny swojej sytuacji, nie mając nikogo, komu mogłoby powiedzieć o tym, co przeżywa i czego doświadcza.
- Dziecku towarzyszy lęk o przyszłość własną i członków rodziny oraz przekonanie, że interwencja z zewnątrz nasili przemoc. Czuje się osamotnione, czasem inne, gorsze od swoich rówieśników.
- Dziecku towarzyszy myślenie życzeniowe „że wszystko się ułoży”.
- Ze strony sprawcy występuje manipulacja, zobowiązanie do tajemnicy, szantaż.
- Dziecko ze względu na trudności językowe i nieznamość odpowiedniego słownictwa, nie zawsze potrafi nazwać to, co się wydarzyło.
- Dziecku towarzyszy lęk o przyszłość własną i członków rodziny oraz przekonanie, że interwencja z zewnątrz nasili przemoc.
- Dziecko musi przejść wewnętrzny proces, by nabrać gotowości do ujawnienia. Kiedy ją osiągnie, często testuje osobę, której chce powiedzieć o swoich doświadczeniach, sprawdzając, czy mu wierzy, czy potraktuje tę sprawę poważnie, czy będzie gotowa pomóc, czy nie spowoduje powtórnego zranienia (np. opowiada swoją historię poprzez opowieść, że przydarzyło się to innej osobie).
- Dziecku towarzyszy myślenie życzeniowe „że wszystko się ułoży”.
- Ze strony sprawcy występuje manipulacja, zobowiązanie do tajemnicy, szantaż.
- Przemoc niszczy poczucie wartości i sprawczości dziecka, zmniejsza poczucie przynależności oraz uniemożliwia prawidłowy rozwój.
- Krzywdzenie emocjonalne, fizyczne dziecka czyni ogromne spustoszenia w jego więzi z osobami krzywdzącymi. Powoduje, że czuje się ono niepotrzebne, niedobre, zależne od zaspokajania potrzeb osób je krzywdzących. Odczuwa stały lęk, smutek, brak nadziei na zmianę, bezradność, przekonanie, że lepiej nie ufać innym ludziom, bo potrafią krzywdzić, że bliskość nie daje poczucia bezpieczeństwa, ale poczucie zagrożenia.
- Kiedy wychowawcy i pedagodzy uważniej przyglądają się swoim uczniom, gdy stają się profesjonalistami w rozpoznaniu symptomów przemoc (mają wiedzę na temat zjawiska przemoc wobec dzieci i znają procedury, do których mogą się odwołać, pomagając dziecku), będą wyczuleni na jej symptomy u wychowanków.

Rozdział III

§ 2

Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu w Niepublicznym Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Sołonce

1. Niepubliczny Zespół Szkolno-Przedszkolny w Sołonce dba o to, aby osoby zatrudnione w placówce (w tym osoby pracujące na podstawie umów cywilnoprawnych oraz wolontariusze/stażyści) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi (zgodnie z zajmowanym stanowiskiem). Aby sprawdzić powyższe, szkoła podczas rekrutacji może żądać danych (w tym dokumentów) dotyczących:
  - a. wykształcenia,
  - b. kwalifikacje zawodowych,
  - c. przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata.
2. Szkoła może prosić kandydata/kandydatkę o przedstawienie referencji od poprzedniego pracodawcy lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda kandydata/kandydatki. Niepodanie takich danych w świetle obowiązujących przepisów nie powinno rodzić dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę.
3. Przed dopuszczeniem pracownika do wykonywania obowiązków związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem lub opieką nad nimi Szkoła sprawdza osobę zatrudnioną w Rejestrze Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym.
4. Wydruk z Rejestru przechowywany jest w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza/osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną.
5. Przed zatrudnieniem dyrektor żąda od nauczyciela przedstawienia informacji o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego (art. 10 ust. 8a Karty Nauczyciela). W przypadku niemożliwości przedstawienia informacji z KRK pracownik zobowiązany jest do złożenia oświadczenia o niekaralności oraz toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych.
6. Każdy pracownik przyjmowany do Niepublicznego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Sołonce zostaje zapoznany z niniejszymi procedurami oraz składa oświadczenie (załącznik nr 3).

Rozdział IV

§ 3

Zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko

1. Nadrzędnym celem wszelkich działań podejmowanych przez personel szkoły jest promowanie dobra Dziecka i jego najlepszego interesu.
2. Personel traktuje każde Dziecko z szacunkiem, dbając o jego godność oraz potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie wobec dziecka.
3. Personel zobowiązany jest przestrzegać obowiązującego prawa oraz wewnętrznych przepisów szkoły w tym zakresie. Zasady tworzenia bezpiecznych relacji z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, stażystów oraz wolontariuszy i są potwierdzone przez podpisanie odpowiedniego oświadczenia (zał. nr 3)
4. Zasady bezpiecznych relacji z dzieckiem określają, jakie zachowania i praktyki są niedozwolone w pracy z dziećmi, a ich przestrzeganie przez wszystkich pracowników szkoły może zmniejszyć ryzyko krzywdzenia dzieci.
5. **Zasady bezpiecznych relacji są dostosowane do realiów funkcjonowania szkoły i dotyczą następujących obszarów:**
  - 1.1. **kontakt fizyczny** będący odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględniając jego wiek, niepełnosprawność, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Przykładowe formy takiego kontaktu, to:
    - a. w zajęciach sportowo-rekreacyjnych,
    - b. pomoc w czynnościach związanych z wyjściem na spacer,
    - c. czynnościach pielęgnacyjnych, higienicznych i korzystaniu z toalety przez dzieci młodsze,
    - d. reagowanie na potrzeby emocjonalne, szczególnie dziecka młodszego, np. poprzez przytulenie się do dorosłego,
    - e. stanowcze interwencje wychowawcze prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym są dopuszczalne w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia dotyczących: konfliktów pomiędzy podopiecznymi (rozdzielenie zwaśnionych, przytrzymanie, obezwładnienie), działań z zakresu pomocy przedmedycznej (działania ratunkowe związane z udzieleniem pierwszej pomocy), zagrożenia lub paniki spowodowanej czynnikami zewnętrznymi (pożar, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich itp.).

Niedopuszczalne są wszelkie przemocowe zachowania wobec dziecka, wzbudzające jego poczucie zagrożenia lub noszące znamiona:

- a. **przemocy fizycznej** (np. popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, szarpanie, spoliczkowanie, przytrzymywanie, ciągnięcie za ucho lub włosy itp.),
- b. **przemocy psychicznej** (np. zawstydzanie, upokarzanie, lekceważenie, obrażanie, używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, zastraszanie, przymuszanie, groźba),
- c. **erotyzowania relacji** (flirt, dwuznaczny żart, rozmowa czy choćby wyzywające spojrzenie),
- d. **seksualizacji relacji** (dotykanie dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny, obcowanie płciowe i inne czynności seksualne).

1.2. komunikacja werbalna z dzieckiem pozbawiona akcentów wrogich, aroganckich, agresywnych, złośliwych, ironicznym, wulgarnych nie może:

- a. wzbudzać w dziecku poczucia zagrożenia (groźby, wyzwiska, krzyk);
- b. obniżać, niszczyć poczucia wartości (np. wyzwiska, krzyk, negatywne ocenianie, reakcja nieadekwatna do sytuacji, wzbudzanie poczucia winy),
- c. upokarzać (publiczne wyszydzanie, naigrywanie się, ośmieszanie),
- d. naruszać granic (nie zachowywanie odpowiedniego dystansu, obcesowość, podteksty o charakterze erotycznym).

1.3. równe traktowanie polegającego na obdarzaniu taką samą troską i uwagą wszystkie dzieci, co oznacza, że niedozwolone jest:

- a. wyłączne skupianie uwagi na wybranych dzieciach z jednoczesnym ignorowaniem potrzeb innych,
- b. nieuzasadnione dawanie przywilejów tylko wybranym i pozbawianie ich pozostałych,
- c. nierówne i niesprawiedliwe przydzielanie zadań – nieadekwatne do możliwości i wieku,
- d. godzenie się, brak reakcji na nieformalną hierarchię grupową,
- e. dominacja w grupie przez negatywne jednostki, ustalanie przez nie i wdrażanie nieformalnych zasad,
- f. przyzwolenie na wykorzystywanie młodszych i słabszych uczniów przez silniejszych.

1.4. kontakty bezpośrednie i online z dzieckiem poza szkołą powinny być:

- a. wcześniej omówione w gronie kadry zespołu, mieć zaakceptowany plan, cel, z wykorzystaniem danych podanych na stronie szkoły,
- b. ściśle powiązane z wykonywaniem obowiązków służbowych, opiekuńczo-wychowawczych (np. towarzyszenie w realizowanych poza szkołą ważnych dla małoletniego wydarzeniach, wymagających wsparcia osoby dorosłej, wyjazdach i wycieczkach organizowanych przez szkołę, ustalenia związane z egzaminami klasyfikacyjnymi, wpisującymi się w specyfikę pracy placówki działającej w systemie edukacji domowej),
- c. dokumentowane (zapisy w dokumentacji pracy wychowawczej, możliwość wykonania kopii/wydruku korespondencji mailowej, sms-owej),
- d. odbywać się, w miarę możliwości, z wykorzystaniem sprzętu służbowego,
- e. niedopuszczalne jest utrzymywanie takich kontaktów celem zaspokojenia przez dorosłego własnych potrzeb społecznych lub emocjonalnych, namawiania do zachowań niezgodnych z prawem, dających poczucie bycia faworyzowanym, wyróżnianym.

1.5. transport, przemieszczanie się i warunki noclegowe:

- a. organizacja „bezpiecznej drogi do i ze szkoły” z uwzględnieniem wieku, poziomu dojrzałości społecznej i samodzielności dziecka,
- b. organizacja transportu, noclegu poza szkołą powinna być uzasadniona (np. wyjazd na wycieczkę szkolną lub wakacyjny, wyjazdy na konkursy),

- c. opieka nad dziećmi w sytuacjach wyjazdowych (np. wyjazd wakacyjny, itp.) zapewniona przez więcej niż jedną osobę,
- d. przy organizacji noclegu i zakwaterowania brane pod uwagę jest pokrewieństwo, relacje i płęć podopiecznych.

1.6. czynności higieniczno-pielęgnacyjne:

- a. mają służyć przede wszystkim higienie osobistej i zdrowiu,
- b. mają być wykonywane w odpowiednich warunkach zapewniających uszanowanie intymności w tego typu czynnościach,
- c. niedozwolone są zachowania obcesowe naruszające prywatność i intymność,
- d. aktywność pracownika powinna być poprzedzona zgodą ucznia, a jej zasadność powinna być uzależniona od stopnia samodzielności dziecka i wcześniej z nim omówiona,
- e. ingerencje w sytuacjach wychowawczo wątpliwych powinny być poprzedzone kontaktem słownym, odbywać się w miarę możliwości w obecności osób trzecich i być jednoznacznie uzasadnione (zagrożenie dobra lub bezpieczeństwa dziecka, grupy).

1.7. dyscyplinowanie dziecka definiowane jako narzędzie „informacji zwrotnej”, komunikujące dzieciom, że ich postawa w danej sytuacji nie jest właściwa, sprzeczna z oczekiwaniami i/lub nieefektywna. Dyscyplina ma pobudzać do uczenia się, a nie powodować krzywdę dziecka, wiąże się ze stawianiem granic, kształtowaniem trwałego systemu wartości, adekwatnego poziomu samooceny oraz umiejętności podejmowania trafnych decyzji. Niedopuszczalne są wszelkie formy dyscyplinowania mające na celu upokorzenie, poniżenie oparte na wykorzystywaniu przewagi:

- a. fizycznej (agresja, stosowanie kar fizycznych, środków przymusu bezpośredniego, krępowanie, izolowanie; uniemożliwianie realizacji podstawowych potrzeb fizjologicznych – pozbawianie snu, pokarmu, ekspozycja na zimno, ciepło itp.; prace fizyczne nieadekwatne do możliwości, dopuszczanie się zachowań o charakterze seksualnym),
  - b. psychicznej (dominacja poprzez krzyk, groźby, wzbudzanie poczucia winy, naruszanie poczucia własnej wartości, lekceważenie potrzeb psychicznych np. bezpieczeństwa, przynależności, miłości, symulacje wzbudzające strach i obawy o życie własne i rodziny).
6. Personel szkoły zachowuje szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym fizycznego, psychicznego, seksualnego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. Personel w takich sytuacjach pomaga dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.
  7. Podejmując decyzje dotyczące dziecka, personel informuje go o tym i słuca go uważnie, starając się brać pod uwagę jego oczekiwania.
  8. Osoby współpracujące ze szkołą mają dostęp do dzieci tylko pod nadzorem pracownika szkoły.
  9. Rodzice i opiekunowie prawni uczniów mają prawo do wszelkich informacji na temat funkcjonowania ucznia na terenie szkoły. Informacje na temat dziecka udzielane są jedynie jego rodzicom lub opiekunom prawnym.

Rozdział V

§ 4

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

1. Pracownicy placówki posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy placówki podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
3. Pracownicy monitorują sytuację dziecka poprzez systematyczne obserwacje, rozmowy z dzieckiem, rodzicami, rówieśnikami, innymi pracownikami oraz instytucjami wspomagającymi ochronę i dobrostan dziecka.
4. Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji personel–dziecko i dziecko–dziecko ustalone w placówce.
5. Rekrutacja pracowników placówki odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu.

Rozdział VI

§ 5

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

W przypadku uzyskania przez pracownika szkoły informacji, że dziecko jest krzywdzone, osoba odpowiedzialna w szkole za przyjmowanie zgłoszeń ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej (załącznik nr 4.2), w której zapisana zostanie dokładna treść rozmowy i użyte przez dziecko lub inną osobę zgłaszającą słowa (cytaty, bez interpretacji piszącego). Uzyskane informacje zostaną przekazane dyrektorowi szkoły oraz koordynatorowi wdrażania SOM (pedagog szkolny).

§ 6

1. Dyrektor szkoły wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa oraz informuje ich o podejrzeniach.
2. Koordynator SOM sporządza opis sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami (Karta interwencji, zał. nr 1). oraz Plan Pomocy dziecku. Dokumenty załącza się do akt osobowych dziecka.
3. Plan Pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:
  - a. podjęcia przez szkołę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
  - b. wsparcia, jakie szkoła zaoferuje dziecku;
  - c. skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeśli istnieje taka potrzeba.

§ 7

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) dyrektor **powołuje Zespół Interwencyjny**, w skład którego wchodzi: pedagog, psycholog, wychowawca dziecka, dyrektor, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku.
  2. Zespół Interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, spełniający wymogi określone w § 6 pkt 3 Standardów, na podstawie opisu sporządzonego przez koordynatora lub dyrektora szkoły oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu, informacji.
  3. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie Zespołu Interwencyjnego jest obowiązkowe. Zespół wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Ze spotkania sporządza się protokół (wzór notatki ze spotkania określa załącznik nr 4.1 do niniejszych Standardów).

§ 8

1. Plan Pomocy dziecku jest przedstawiany przez Koordynatora SOM lub dyrektora szkoły rodzicom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
2. Koordynator lub dyrektor szkoły informuje rodziców o obowiązku szkoły zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji.

3. Po poinformowaniu rodziców przez pedagoga, zgodnie z punktem poprzedzającym, dyrektor szkoły składa zawiadomienie:
  - a. o podejrzeniu przestępstwa do Prokuratury lub Policji właściwej ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa
  - b. lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rejonowego, Wydziału Rodzinnego i Spraw Nieletnich w Rzeszowie,
  - c. lub przesyła formularz „**Niebieska Karta – A**” do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubeni.
3. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.
4. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie.

§ 9

1. Z przebiegu interwencji sporządza się **Kartę Interwencji**, której wzór stanowi załącznik nr 1 do niniejszych Standardów. Kartę załącza się do akt osobowych dziecka.
1. Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

§ 10

Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez pracownika szkoły

1. Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka przez pracownika w szkole zgłasza problem dyrektorowi szkoły, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektorowi.
2. Dyrektor szkoły zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem szkoły podejrzanym o krzywdzenie, uczniem (w obecności psychologa/pedagoga), jego rodzicami. Odsuwa pracownika od bezpośredniej pracy z dziećmi do czasu wyjaśnienia zdarzenia.
3. Dyrektor szkoły może włączyć w rozmowy wyjaśniające pedagoga szkolnego.
4. Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem, który składa się z wyjaśnień uczestników postępowania.
5. W przypadku potwierdzenia podejrzenia, że fakt krzywdzenia (znęcanie fizyczne, psychiczne, wykorzystywanie seksualne) miał miejsce, dyrektor szkoły wszczyna postępowanie zmierzające do ukarania pracownika karą porządkową lub dyscyplinarną (powiadomienie prokuratury, skierowanie sprawy do Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Wojewodzie Podkarpackim).

§ 11

Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w Szkole przez rówieśników

1. Nauczyciele i pracownicy szkoły podejmują bezpośrednią i natychmiastową reakcję w przypadku powzięcia informacji o aktach agresji i przemocy, zmierzającą do ich przerwania.
2. Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka w szkole przez rówieśników lub otrzymująca zgłoszenie o podejrzeniu zaistnienia przemocy rówieśniczej zgłasza problem do wychowawcy klasy i pedagoga (Koordynatora SOM).
3. Wychowawca wraz z pedagogiem przeprowadza rozmowę z osobą poszkodowaną, z dzieckiem/dziećmi oskarżonymi oraz z ewentualnymi świadkami.
4. Wychowawca z osobą odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń w szkole sporządzają kartę interwencji – zał. nr 1 (opis zdarzenia, osoby uczestniczące, sprawca, poszkodowany).
5. Po przeprowadzeniu rozmów wychowawca wraz z pedagogiem opracowuje **Plan Pomocy** dziecku – ofierze i dziecku – sprawcy, by wyeliminować zachowania niepożądane w grupie i wypracować prawidłowe relacje między uczniami.
6. Wychowawca informuje rodziców o zaistniałej sytuacji. Jeżeli jest taka potrzeba, organizuje spotkanie z rodzicami.
7. Uczniowi będącemu ofiarą przemocy zapewnia się pomoc psychologiczno-pedagogiczną, zgodnie z potrzebami. Pomocą psychologiczno-pedagogiczną zostaje również objęty sprawca przemocy. Adekwatnie do potrzeb pracuje się również ze świadkami zdarzenia.
8. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem i dyrektorem/wicedyrektorem podpisuje kontrakt z uczniem – sprawcą przemocy i jego rodzicami, który określa konsekwencje, Plan Pomocy oraz współpracy ze szkołą i innymi instytucjami.
9. W przypadku niewywiązywania się ucznia i jego rodziców z podjętych zobowiązań podejmowane są działania zgodnie ze Statutem Szkolnym.
10. Wychowawca, pedagog monitoruje sytuację ucznia i realizację planu naprawczego.
11. Jeśli problem dotyczy całej klasy, wychowawca lub pedagog/psycholog przeprowadzają dodatkowe zajęcia ukazujące zjawisko przemocy rówieśniczej, radzenia sobie z agresją oraz rozwiązywania konfliktów. Działania koordynuje i monitoruje wychowawca w porozumieniu z pedagogiem.
12. W przypadku bardziej skomplikowanym pedagog/psycholog szkolny zgłasza problem do dyrektora szkoły.
13. Dyrektor powołuje Zespół Konsultacyjny, w skład którego mogą wchodzić: wychowawca, pedagog, psycholog, dyrektor szkoły oraz inni nauczyciele, pracownicy szkoły, którzy znają problem i mogą przyczynić się do jego rozwiązania.

§ 12

Procedura postępowania w przypadku ujawnienia cyberprzemocy i stalkingu

1. Nauczyciel lub inna osoba posiadająca wiedzę o zdarzeniu (poszkodowany uczeń, jego rodzice, inni uczniowie) informuje o tym fakcie wychowawcę, pedagoga szkolnego (Koordynatora SOM) oraz dyrektora.
2. Pedagog szkolny i dyrektor wspólnie z wychowawcą zobowiązani są:
  - a. ustalić okoliczności zdarzenia: rodzaj materiału, sposób jego rozpowszechniania, sprawcę oraz świadków zdarzenia,
  - b. porozmawiać z poszkodowanym uczniem (wsparcie psychiczne, porada),
  - c. porozmawiać ze sprawcą, ustalić okoliczności zajścia, zobowiązać ucznia do zaprzestania takiego postępowania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów oraz określić sposoby zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy,
  - d. powiadomić opiekunów poszkodowanego ucznia o zdarzeniu,
  - e. zaproponować pomoc psychologiczno-pedagogiczną uczniom (poszkodowany, sprawca), jeżeli jest taka potrzeba.
3. Wszystkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane przez osobę odpowiedzialną w szkole za bezpieczeństwo w sieci, w miarę możliwości technicznych i prawnych. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil. Z dowodami cyberprzemocy powinny zapoznać się wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor, pedagog szkolny, rodzice, a także policja, jeśli doszło do złamania prawa.
4. Należy podjąć działania wobec ofiary cyberprzemocy – wsparcie psychiczne i monitoring sytuacji ucznia. Konieczne jest zapewnienie poszkodowanego, że szkoła ma zamiar podjąć działania adekwatne do sytuacji oraz, że w każdej chwili może on zwrócić się o pomoc do wychowawcy, pedagoga szkolnego lub innego nauczyciela.
5. W przypadku jednorazowej cyberprzemocy, wychowawca powiadamia rodziców sprawcy o zaistniałym zdarzeniu, omawia z nimi zachowanie dziecka i opracowuje wspólny plan działania, do którego zobowiązany jest uczeń. Sprawca zostaje objęty opieką psychologiczno-pedagogiczną.
6. W przypadku powtarzającej się cyberprzemocy, wychowawca w obecności pedagoga szkolnego zawiera kontrakt z uczniem i jego rodzicami, który określa konsekwencje, plan pomocy oraz współpracy ze szkołą, a jeśli istnieje konieczność, również z właściwymi instytucjami. Zostają zastosowane środki dyscyplinarne wobec ucznia-sprawcy, w oparciu o Statut Szkoły.
7. Z całego zajścia pedagog szkolny sporządza dokumentację (Karta interwencji, zał. nr 1).
8. Jeżeli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny (z wnioskiem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, jeżeli dodatkowo zaistniałego przypadku cyberprzemocy nie można rozwiązać przy użyciu środków wychowawczych jakimi dysponuje szkoła).

9. W sytuacji, gdy przypadek cyberprzemocy wymaga założenia sprawy sądowej, szkoła powinna powiadomić o takiej ewentualności rodziców ofiary oraz ucznia, chronić świadków cyberprzemocy, zapewnić im dyskrecję i poufność postępowania.
10. W przypadku, gdy w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy przeprowadzić rozmowę ze wszystkimi z osobna, zaczynając od lidera grupy. Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.
11. W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest nieznany, dyrektor, wychowawca lub pedagog, po rozpoznaniu sprawy informuje rodziców/ opiekunów prawnych poszkodowanego ucznia o możliwości zawiadomienia policji.
12. W zależności od poziomu szkodliwości danego zdarzenia (długotrwałość, intensywność), dyrektor szkoły po konsultacji z wychowawcą i pedagogiem może na każdym etapie powiadomić policję lub sąd rodzinny.
13. W ramach ogólnej współpracy szkoły z policją mogą być organizowane:
  - a. spotkania pedagoga/psychologa szkolnego, nauczycieli, dyrektora szkoły z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich dotyczące zagrożeń cyberprzemocą w środowisku lokalnym,
  - b. spotkania młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, na temat zasad bezpieczeństwa oraz sposobów unikania zagrożeń związanych z cyberprzemocą.

§ 13

Procedura postępowania wobec ucznia w przypadku zachowań agresywnych

1. Nauczyciel lub wychowawca przeprowadza rozmowę wyjaśniającą. Wspólnie poszukuje się sposobu naprawy sytuacji.
2. Wychowawca powiadamia rodziców.
3. Jeśli zachowania agresywne powtarzają się, pedagog (Koordynator SOM) proponuje formy wsparcia i zawiera z uczniem kontrakt.
4. W przypadku kolejnego zachowania agresywnego do szkoły zostają wezwani rodzice, których informuje się o konsekwencjach, w oparciu o Statut Szkoły, w tym możliwości obniżenia zachowania do nagannego.
5. Jeśli nieprawidłowe relacje ucznia z rówieśnikami nadal się utrzymują, wychowawca przy współpracy z pedagogiem/psychologiem, w porozumieniu z rodzicami dziecka kieruje ucznia na badania specjalistyczne poza szkołą.
6. W przypadku powtarzających się zdarzeń, które wskazują na nieskuteczność podjętych działań, dyrektor kieruje wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną dziecka.
7. W każdym przypadku, gdy konflikt dotyczy agresora i ofiary, wychowawca – oprócz konsekwencji wobec agresora – zobowiązany jest do udzielenia wsparcia zarówno ofierze jak i agresorowi.
8. W zależności od stopnia zachowań agresywnych ucznia, można ominąć kolejne kroki procedury i zastosować działania adekwatne do stopnia nieprzestrzegania przez ucznia regulaminu szkoły.
9. W przypadku rażącego naruszenia szkolnego prawa, sytuacji niebezpiecznych dla zdrowia i życia, zwołuje się Zespół Konsultacyjny, który opracowuje jednolite strategie działań.

§ 14

Procedura postępowania wobec uczniów niepełnosprawnych oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

1. Dzieci niepełnosprawne są w większym stopniu uzależnione od swoich rodziców/ opiekunów niż dzieci zdrowe w doświadczaniu przemocy czy zaniedbania. Mają również często mniejsze możliwości zasygnalizowania, że dzieje im się krzywda, a także zwrócenia się do kogoś o pomoc.
2. Ważna staje się wrażliwość i wzmożona czujność i profesjonalizm wszystkich pracowników placówki oświatowej na ich potrzeby oraz symptomy wskazujące na wykorzystanie lub zaniedbanie.
3. Nauczyciele dostosowują wymagania do możliwości i potrzeb uczniów ze SPE.
4. Wszyscy pracownicy zwracają uwagę na nieodpowiednie zachowania uczniów, podkreślane i przestrzegane są zasady tolerancji i akceptacji wobec innych (rozmowy z uczniami, warsztaty o tematyce przeciwdziałania izolacji rówieśniczej oraz budowania relacji z uczniami ze SPE – działania wpisujące się w szkolny program wychowawczo-profilaktyczny).
5. Wychowawca przeprowadza zajęcia mające na celu integrację klasy.

Rozdział VII

§ 15

Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci

1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w przepisach prawa oraz wewnętrznych procedurach bezpieczeństwa ochrony danych osobowych.
2. Pracownik szkoły ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych i innych informacji, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
3. Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.
4. Pracownik szkoły jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych dziecka i udostępniania tych danych w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego powołanego w trybie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

§ 16

Szkoła, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka

1. Szkoła na początku każdego roku szkolnego uzyskuje pisemne zgody rodziców/opiekunów na utrwalenie wizerunku dzieci w formie zdjęć lub filmów oraz publikowania ich w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej.
2. Upublicznianie przez pracownika szkoły wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-video) wymaga pisemnej zgody opiekuna dziecka.
3. Przed utrwaleniem wizerunku dziecka należy dziecko oraz opiekuna poinformować o tym, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany.
4. Przed zrobieniem zdjęcia i publikacją Szkoła pyta również o zgodę samego ucznia. Każdorazowo szkoła wyjaśnia uczniom do czego wykorzystane zostaną zrobione zdjęcia lub nagrania.
5. Rodzic ma prawo wycofać swoją zgodę w każdym momencie trwania roku szkolnego, bez wskazywania uzasadnienia swojej decyzji.
6. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekunów na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
7. Fotograf lub osoba filmująca z zewnątrz ma dostęp do dzieci tylko pod nadzorem pracownika szkoły.

Rozdział VIII

§ 17

Zasady dostępu uczniów do Internetu

1. Szkoła, zapewniając uczniom dostęp do Internetu, podejmuje działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności instaluje i aktualizuje oprogramowanie zabezpieczające.
2. Na terenie szkoły dostęp dziecka do Internetu możliwy jest pod nadzorem pracownika szkoły. Pracownik ma obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Pracownik szkoły czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas lekcji.
3. Szkoła organizuje spotkania i lekcje w zakresie bezpieczeństwa w sieci oraz kładzie nacisk na budowanie świadomości uczniów o zagrożeniach w Internecie.
4. Podczas korzystania przez uczniów i nauczycieli z Internetu zabronione jest przeglądanie treści wulgarnych, zawierających przemoc oraz logowanie się na portale społecznościowe, zgodnie z wewnętrznym regulaminem pracowni komputerowej.
5. Wyznaczona jest osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo w sieci. Do obowiązków tej osoby należy:
  - a. zabezpieczenie sieci internetowej szkoły przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację oprogramowania,
  - b. aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb,
  - c. okresowe sprawdzanie, czy na komputerach nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik szkoły ustala, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzania.
6. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzania niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik szkoły przekazuje pedagogowi szkoły.
7. Pedagog przeprowadza z dzieckiem, o którym mowa w punktach poprzedzających, rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.
8. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy pedagog uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w Rozdziale VI niniejszych Standardów.
9. Na lekcjach wychowawczych dla dzieci oraz wywiadówkach dla rodziców organizowane będą pogadanki podnoszące wiedzę z zakresu higieny korzystania z internetu.

Rozdział IX

§ 18

Monitoring stosowania Standardów Ochrony Małoletnich

1. Dyrektor szkoły wyznacza osobę odpowiedzialną za monitorowanie realizacji niniejszych Standardów w szkole.
2. Osoba, o której mowa w punkcie poprzedzającym, monitorując realizację SOM, reaguje na ich naruszenie oraz koordynuje zmiany w Standardach, prowadząc równocześnie rejestr zgłoszeń i proponowanych zmian.
3. Osoba, o których mowa w ust 1 niniejszego paragrafu, przeprowadza wśród pracowników szkoły oraz rodziców/opiekunów raz na 6 miesięcy ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów (załącznik nr 2).
4. W ankiecie pracownicy szkoły oraz rodzice mogą proponować zmiany oraz wskazywać naruszanie Standardów w szkole.
5. Osoba, o której mowa w ust. 1 niniejszego paragrafu, dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników instytucji oraz rodziców ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje koordynatorowi SOM oraz dyrektorowi szkoły.
6. Dyrektor szkoły wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom szkoły oraz rodzicom nowe ich brzmienie.
7. Podczas zebrań Rady Pedagogicznej dyrektor szkoły oraz pedagog/psycholog szkolny przypominają pracownikom o obowiązujących w szkole procedurach oraz zasadach.

Rozdział X

§ 19

Przepisy Końcowe

1. Standardy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników szkoły, rodziców w szczególności poprzez ogłoszenie na stronie internetowej szkoły: (<http://szkola.solanka.itl.pl/>) w zakładce „Standardy Ochrony Małoletnich” i przesłanie informacji rodzicom o ich zamieszczeniu na stronie drogą elektroniczną poprzez e-dziennik.
3. Dokument omawiany jest na pierwszym zebraniu z opiekunami w danym roku szkolnym (chyba, że ulega zmianie, wówczas omawiany jest również na pierwszym zebraniu odbywającym się po wprowadzeniu zmian).
4. Nauczyciele wychowawcy na lekcji wychowawczej mają obowiązek zapoznania uczniów ze SOM oraz omówienie ich w taki sposób, aby uczniowie mogli je zrozumieć, niezależnie od wieku i sprawności intelektualnej.
5. Imienny wykaz osób odpowiedzialnych do kontaktu znajduje się na stronie szkoły w zakładce „Standardy Ochrony Małoletnich”:

Koordinator wdrażania SOM – pedagog szkolny

Osoba odpowiedzialna za monitoring realizacji SOM (§18) oraz przyjmowanie zgłoszeń (§5) – psycholog szkolny,

Osoba odpowiedzialna za monitoring bezpieczeństwa sieci komputerowej (§17, p. 5) – nauczyciel informatyki.

Rozdział XI

§ 20

Wykaz załączników do Standardów Ochrony Małoletnich w Niepublicznym Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Sołonce

1. **Załącznik nr 1** – Wzór – Karta interwencji
2. **Załącznik nr 2** – Wzór – Ankieta Monitoringu standardów
3. **Załącznik nr 3** – Wzór – Oświadczenie o niekaralności i zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich
4. **Załącznik nr 4.1 oraz 4.2** – Notatka służbowa
5. **Załącznik nr 5** – Wykaz telefonów i adresów służb pomocowych
6. **Załącznik nr 6** – Procedura „Niebieskie Karty”.

Załącznik nr 1 do Standardów Ochrony Małoletnich w Niepublicznym Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Sołonce

KARTA INTERWENCJI

1. Imię i nazwisko dziecka		
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4. Opis działań podjętych przez pedagoga	Data	Działanie
5. Spotkania z opiekunami dziecka	Data	Opis spotkania
6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	<ul style="list-style-type: none"> • wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, • zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, • inny rodzaj interwencji. Jaki? <p>.....</p> <p>.....</p>	

7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji, wyniki/działania szkoły/ działania rodziców	Data	Działanie

Załącznik nr 2 do Standardów Ochrony Małoletnich w Niepublicznym Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Sołonce

Monitoring standardów – ankieta

	Tak	Nie
1. Czy zapoznałeś się z dokumentem <i>Standardy Ochrony Małoletnich</i> w Niepublicznym Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Sołonce?		
2. Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w <i>Standardach Ochrony Małoletnich</i> w Niepublicznym Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Sołonce?		
3. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
4. Czy wiesz, jak reagować na krzywdzenie dzieci?		
5. Czy zdarzyło ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w <i>Standardach</i> przez pracownika pedagogicznego szkoły?		
6. Czy zdarzyło ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w <i>Standardach</i> przez pracownika niepedagogicznego szkoły?		
7. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące <i>Standardów Ochrony Małoletnich</i> w Niepublicznym Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Sołonce?		

Załącznik nr 3 do Standardów Ochrony Małoletnich w Niepublicznym Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Sołonce

Oświadczenie o niekaralności i zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich

.....

miejsce i data

Ja, ...

nr PESEL .....

oświadczam, że nie byłem/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Ponadto oświadczam, że zapoznałem/łam się ze *Standardami Ochrony Małoletnich* w Niepublicznym Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Sołonce i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....

(Podpis)

Załącznik nr 4.1 do *Standardów Ochrony Małoletnich w Niepublicznym Zespole Szkolno-Przedszkolnym*
w *Sołonce*

.....

(miejscowość, data)

NOTATKA SŁUŻBOWA

Dnia ..... W .....

(miejsce)

o godzinie ..... odbyło się spotkanie w którym uczestniczyli:

1. ....
2. ....
3. ....

Tematyka spotkania obejmowała:

.....
.....
.....

Ustalono/ wnioski do dalszych działań:

.....
.....
.....
.....
.....

.....

(podpis, stanowisko służbowe)

**Załącznik nr 4.2 do Standardów Ochrony Małoletnich w Niepublicznym Zespole Szkolno-Przedszkolnym
w Sołonce**

.....

(miejscowość, data)

NOTATKA SŁUŻBOWA/ zgłoszenie zdarzenia

Dnia ..... w .....

(miejsce)

Opis sytuacji:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....

(podpis, stanowisko służbowe)

WYKAZ WAŻNYCH NUMERÓW TELEFONÓW I ADRESÓW

- **Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – 116 111**
- **Dziecięcy Telefon zaufania Rzecznika Praw Dziecka – 800 12 12 12** (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu)
- **Całodobowa infolinia Fundacji ITAKA dla dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli – 800 080 222**
- **Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” – 801 120 002** (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz e-mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info)
- **Telefon dla osób w kryzysie emocjonalnym - 116 123**
- **Telefon dla rodziców i nauczycieli szukających wsparcia w przypadku przeciwdziałania przemocy wobec dzieci (cyberprzemoc, przemoc w szkole) – 800 100 100**
- **Antydepresyjny telefon Forum Przeciw Depresji – 22 594 91 00**
- **Młodzieżowy Telefon Zaufania – 19 288** (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 20:00 – 08:00; w soboty, niedziele i święta – całodobowo)
- **Fundacja Feminoteka** – Telefon przeciwprzemocowy dla kobiet doświadczających przemocy (w tym kobiet transseksualnych) – tel. 888 88 33 88 (telefon czynny od poniedziałku do piątku w godz. 11 – 19)
- **Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę** – Telefon zaufania dla Dzieci i Młodzieży – tel. 116 111 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz Telefon dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy psychologicznej Dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności takie jak: agresja i przemoc w szkole – tel. 800 100 100 (linia czynna od poniedziałku do piątku, w godz. 12 – 15)
- **Bezpłatna aplikacja mobilna „Twój parasol”** – <https://twojparasol.com/>.

**Załącznik nr 6 do Standardów Ochrony Małoletnich w Niepublicznym Zespole Szkolno-Przedszkolnym
w Sołonce**

Procedura „Niebieskie Karty”

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Procedura „Niebieskie Karty” jest procedurą interwencji obejmującą działania wielu służb, mającą na celu zatrzymanie przemocy domowej oraz zapewnienie bezpieczeństwa osobie podejrzaną, że jest dotknięta przemocą domową. Członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej, współpracując ze sobą opracowują plan pomocy dostosowany do potrzeb rodziny, udzielając jej wszechstronnego i kompleksowego wsparcia w jego realizacji.

Podmiotami zobowiązanymi do działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” są przedstawiciele:

- jednostek Pomocy Społecznej,
- Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia.

Wymienione podmioty są uprawnione i zarazem zobowiązane do prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty” w każdym przypadku uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” nakłada na Szkołę określone zadania w przypadku uzasadnionego podejrzenia o stosowanie wobec Ucznia przemocy domowej.

Procedurę Niebieskiej Karty należy wszcząć na podstawie samego uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie chociażby nieopartego żadnymi dowodami (art. 9d ust. 4 ustawy), ale już dalsze prowadzenie procedury wymaga uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny (art. 9d ust. 2 ustawy).

Pracownik zauważający niepokojące symptomy lub będący świadkiem krzywdzenia ma obowiązek reagować. W takim przypadku pracownik zobowiązany jest poinformować Dyrekcję, wychowawcę Ucznia oraz Pedagogę szkolnego o zaistniałej sytuacji.

Procedura *Niebieskie Karty*:

- „Niebieską Kartę” zakłada dyrektor szkoły i pedagog/psycholog szkolny, którzy stwierdzają, że w rodzinie ucznia dochodzi do przemocy. Czynności poprzedzające założenie „Niebieskiej Karty” opisane są w Rozdziale IV – V.
- Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w obecności osoby, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec niepełnoletniego ucznia, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, przeprowadza się w obecności

rodzica. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem Ucznia przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej.

- Działania z udziałem ucznia, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności pedagoga szkolnego lub psychologa. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta –B”;
- W przypadku, gdy przemoc w rodzinie dotyczy niepełnoletniego ucznia, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie (formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie);
- Wypełniony formularz „Niebieska Karta –A” szkoła przekazuje przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie, w terminie nie później niż 7 dni od wszczęcia procedury.

Opracowała

Elwira Drążek

Standardy wchodzą w życie dnia 20 czerwca 2024 r.